Europeiska unionens officiella tidning

SV
C-serien

C/2025/3204

2.7.2025

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén

Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av rådets direktiv 92/43/EEG vad gäller vargens (Canis lupus) skyddsstatus

(COM(2025) 106 final – 2025/0058 (COD))

(C/2025/3204)

Huvudföredragande: **Josep PUXEU ROCAMORA**

Remiss	Rådet, 25.3.2025 Europaparlamentet, 31.3.2025
Rättslig grund	Artiklarna 43.2 och 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Ansvarig sektion	Jordbruk, landsbygdsutveckling och miljö
Antagande vid plenarsessionen	30.4.2025
Plenarsession nr	596
Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster)	154/9/17

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Det negativa samspelet inom EU mellan vargen och dem som bor på landsbygden eller driver djurhållningsanläggningar behöver minskas genom att man främjar och förvaltar samexistensen mellan dem.

1.2 Det finns vetenskapliga och tekniska belägg för att förvaltningsmodeller som bygger på att vargen dödas inte är effektiva när det gäller att minska skadenivån eftersom de upprätthåller en pågående konflikt mellan djurhållningssektorn och vargen, förutom i de fall då så många vargar dödas att deras bevarandestatus påverkas negativt, vilket skulle innebära en överträdelse av Rådets direktiv 92/43/EEG ([1]).

1.3 Modeller baserade på förebyggande åtgärder som är förenliga med behovet av att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för vargen har däremot, på vetenskaplig grund, visat sig vara ett lämpligt alternativ för att minska denna konflikt och göra framsteg i insatserna för att främja samexistensen mellan vargen och djurhållningssektorn. I detta syfte behöver man se till att det finns lämpliga finansieringsramar som underlättar utarbetandet av sådana åtgärder, såsom konstateras i informationsrapporten NAT/825 ([2]).

1.4 I detta avseende rekommenderar Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) följande:

1.5 Lämpliga finansieringsåtgärder bör införas för att förbättra och främja en modell för ändamålsenlig och fungerande samexistens mellan vargen och djurhållningssektorn.

1.6 Utvecklingen av tillämpad forskning om metoder för att skydda djurbesättningar på olika typer av djurhållningsanläggningar bör främjas.

1.7 Individuella bedömningar bör göras av djurhållningsanläggningar med hög risk- och/eller skadenivå för att se till att lämpligaste möjliga åtgärder vidtas för att skydda djurbesättningarna.

([1]) Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (EGT L 206, 22.7.1992, s. 7).
([2]) EESK:s informationsrapport ”Fördelar med extensiv djurhållning och organiska gödselmedel inom ramen för den europeiska gröna given”.

1.8 Anläggningarna bör ges råd om hur de bör vidta och följa upp åtgärder för att skydda djurbesättningarna.

1.9 Snabb ersättning bör tillhandahållas och täcka alla typer av skador, inte bara dödade djur: det kan t.ex. handla om djurbesättningar som skingrats, missfall och förlorade intäkter.

1.10 Forum för erfarenhetsutbyte mellan djurhållare om genomförandet av åtgärder för att skydda djurbesättningar bör främjas.

1.11 Bästa tillgängliga teknik bör användas för att analysera indikationer och bevis på vargangrepp på djurhållningsanläggningar, så att man med största möjliga sannolikhet kan avgöra om det är vargar eller förvildade hundar som ligger bakom angreppen.

1.12 Man bör uppmuntra rekryteringen av professionella boskapsskötare som stannar kvar med boskapen i de områden där/vid de tider på året då antalet skador riskerar att öka.

1.13 Vallhundar bör födas upp och tillhandahållas boskapsskötare för att förhindra vargangrepp.

1.14 Anlitandet av professionella boskapsskötare vid alternerande beteshållning bör främjas.

1.15 Man bör stödja utbildning av ansvariga offentliga tjänstemän om skadebedömning och om tillhandahållande av korrekt information och stöd till djurhållare.

1.16 Ett samordnat protokoll bör utarbetas för selektivt dödande och/eller avlägsnande av enskilda vargar för att vägleda och underlätta en korrekt och lämplig tillämpning av undantag från artskyddsreglerna, i enlighet med EU-lagstiftning och nationell lagstiftning (den vidtagna åtgärdens effektivitet bör följas upp och utvärderas i efterhand).

1.17 Man bör främja inledandet av en dialog om vargen på EU-nivå. Denna bör bland annat involvera EU-institutionerna, medlemsstaterna, kommuner och lokala myndigheter, biologer, jordbruks- och djurhållningsorganisationer, vetenskapliga organ och icke-statliga organisationer.

1.18 Att det civila samhället på lokal eller regional nivå deltar är oumbärligt för beslutsfattandet och förvaltningen.

1.19 Satsningar bör göras på att sprida vetenskaplig kunskap om vargen och dess komplexa förvaltning.

1.20 Kampanjer bör utformas för att förmedla information till djurhållningssektorerna om möjligheterna till samexistens och minskade konflikter med vargen, samt om tillgängliga budgetposter.

1.21 Användningen av bästa praxis för observation av varg bör främjas.

1.22 Informationskampanjer bör utformas för att upplysa personer som besöker eller motionerar i områden med betande djur om att det finns vallhundar där, samt om varför hundarna är där och hur man ska bete sig i deras närvaro.

2. **Allmänna kommentarer**

2.1 Detta yttrande är ett svar på det beslut som Bernkonventionens ständiga kommitté fattade i december 2024 på förslag av Europeiska unionen, och som innebar att man ändrade vargens (Canis lupus) status och flyttade över den från bilaga II (”Strängt skyddade djurarter”) till bilaga III (”Skyddade djurarter”). Denna ändring trädde i kraft tre månader efter det att den antagits.

2.2 Den 7 mars lade Europeiska kommissionen fram sitt förslag till direktiv om ändring av rådets direktiv 92/43/EEG vad gäller vargens (Canis lupus) skyddsstatus (COM(2025) 106 final).

2.3 Syftet med kommissionens förslag (COM(2025) 106 final) är att ändra direktiv 92/43/EEG genom att överföra alla vargpopulationer i EU till bilaga V (”Djur- och växtarter av gemenskapsintresse för vilka insamling i naturen och exploatering kan bli föremål för förvaltningsåtgärder”), vilket skulle göra det möjligt för medlemsstaterna att använda flexiblare förvaltningsmetoder. Samtidigt omfattar förslaget fortfarande en skyldighet att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för vargen.

2.4 Vargen förblir en skyddad art och medlemsstaterna ska genom förvaltnings- och bevarandeåtgärder uppnå och upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för denna art.

2.5 EESK noterar kommissionens förslag och betonar att ändringen av den rättsliga statusen måste gå hand i hand med starka garantier för att säkerställa att vargpopulationernas gynnsamma bevarandestatus upprätthålls i enlighet med artikel 191 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), särskilt med tanke på att deras bevarandestatus fortfarande är ogynnsam i över hälften av EU:s biogeografiska områden där vargar finns, samtidigt som medlemsstaterna måste få effektivare verktyg för att hantera lokala konflikter och främja vargens samexistens med landsbygdssamhällen och extensiv djurhållning.

2.6 Vargen bidrar till att hålla nere populationer av vilda hov- och klövdjur (rådjur, kronhjort, vildsvin, stenget och/eller älg, beroende på region) genom selektiv predation och gynnar därmed den ekologiska balansen.

2.7 Enligt Europeiska kommissionens rapport om tillståndet för naturen från 2020, som bygger på uppgifter från medlemsstaterna, är populationerna av varg – som utrotades i de flesta regioner och länder under första hälften av 1900-talet – nu stabila eller ökande, och vargen håller på att återetablera sig i områden där den funnits tidigare. I vissa länder har vargen en gynnsam bevarandestatus, medan det i andra länder finns en risk för att populationerna håller på att bli alltför stora eller att vargen får allt mindre yta att leva på.

2.8 Utvecklingen ser dock inte lika positiv ut överallt, och i Sierra Morena i Spanien dog en vargpopulation nyligen ut (Spanien är den enda EU-medlemsstat där detta hänt på senare tid), vilket visar att det finns populationer som är på tillbakagång och att man därför behöver fortsätta skydda vargen. Dessutom har populationerna av iberisk varg låg genetisk variation, vilket gör dem mer sårbara för riskfaktorer än andra bestånd som är mindre men har större genetisk mångfald.

2.9 Denna situation kan delvis förklaras med hänvisning till rättsligt skydd, en mer positiv inställning hos allmänheten, ökande bestånd av vargens bytesdjur (såsom hjortdjur och vildsvin) och ökning av skogsarealen. Avfolkningen av landsbygden i vissa europeiska regioner har bidragit till vargens expansion.

2.10 Att vargen återetablerar sig i regioner där den inte funnits på årtionden är en stor utmaning för medlemsstaterna eftersom den ofta är förknippad med olika slags konflikter, inte minst relaterade till de skador vargen orsakar för den extensiva djurhållningen, vilket är en källa till sociala spänningar i de berörda landsbygdssamhällena.

2.11 När det gäller EU som helhet kan vargens inverkan på djurhållningen och det totala antalet skador på djurbesättningar verka godtagbara på medlemsstatsnivå. På lokal nivå kan dock koncentrationen av varg utgöra en stor belastning i vissa områden, och ge upphov till både svårkvantifierbara direkta och indirekta ekonomiska förluster och känslomässiga påfrestningar för jordbrukarna.

2.12 Det finns fortfarande en rad hot mot vargen, enligt de uppgifter som medlemsstaterna inrapporterat mellan 2013 och 2018: det kan handla om tjuvjakt, förgiftning eller att vargar dödas i infrastrukturrelaterade kollisioner eller när de kommer in i områden där det bedrivs jordbruk.

Hur man kan se till att en gynnsam bevarandestatus för vargen i hela EU är förenlig med samhällelig och ekonomisk verksamhet i landsbygdsområden

2.13 För att se till att vargen har en gynnsam bevarandestatus i EU, utan att detta undergräver den socioekonomiska verksamheten i landsbygdsområden, rekommenderar vi medlemsstaterna att vidta följande åtgärder:

— Öka kontrollen och övervakningen av vargen i områden dit den kan komma att sprida sig från sina nuvarande utbredningsområden.

— Stärka programmen för övervakning av arten för att förbättra kunskapen om dess utbredning, flockars och populationers åldersstruktur, vargens beteendemönster, mängden avsiktligt dödad varg och samspelet mellan vargen och mänsklig verksamhet.

— Stärka programmen för förbättrade kunskaper om den eventuella ändamålsenligheten hos olika metoder (för att skydda sig mot vargen eller få den att hålla sig undan) som kan minska de skador som vargen vållar den extensiva djurhållningen.

— Stärka programmen för information och upplysning i områden där vargen förväntas återetablera sig, för att förändra allmänhetens uppfattning och förebygga och undvika att mötet mellan vargen och den extensiva djurhållningen får negativa konsekvenser.

— Främja förekomsten av varg i områden där det finns gott om vilda hov- och klövdjur och där den extensiva djurhållningen har minskat eller försvunnit och där det inte går att kontrollera utbredningen av dessa populationer genom jakt i sportsyfte.

— Uppmuntra att hundar fångas in och avlägsnas från naturområden där det misstänks förekomma hybridisering eller blandade flockar med både vargar och hundar.

— Genomföra informations- och kontrollkampanjer för att förhindra avsiktlig hybridisering med hundar.

— Bedriva informationskampanjer i sektorer som är involverade i förvaltningen av landsbygden om de ekologiska, sociala, administrativa och straffrättsliga konsekvenserna av att använda illegala metoder för att döda vargar.

— Vidta alternativa skadeförebyggande åtgärder, inbegripet att använda teknik för att förebygga och minska vargangrepp på djurbesättningar.

— Främja anordnandet av insatser för att övervaka och avskräcka användningen av illegala metoder i områden där man konstaterat att konflikter relaterade till skador på djurbesättningar är vanligt förekommande. Åtgärder för att kontrollera populationer bör genomföras under tillsyn av berörda förvaltningar och på grundval av vetenskapliga kriterier.

Bryssel den 30 april 2025.

Oliver RÖPKE

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs ordförande